

Сялянская Ніва

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу — палітычная, грамадзкая, літэратур. і гаспадарчая газэта

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, Людвісарская 1 (Wilno, Ludwisarska 1)
Рэдакцыя адчынена ад 11 да 1 гадз. дня.

ВЫХОДЗІЦЬ ДВА РАЗЫ ў МЕСЯЦ
Падпіска каштуе на год 4 зл., на паўгода —
2 зл., на 3 месяцы — 1 зл. 20 гр.

ЦАНА АБВЕСТАК:
на 1-шай старонцы
60 гр., 2 і 3—50 гр.,
на 4-ай—40 грш. —
за радок дробнага
друку ў адной
шпальце.

Нягодная дэмагогія Польскага „Стронніцтва Хлопскага.“

У папярэднім нумары „Сялянскай Нівы“ было напісана некалькі слоў аб тым, чаму Беларусы пайшлі, на выбары з другімі нацыянальнымі меншасцямі. Выяснена там, як усе польскія партыі т. зв. польскай ляміцы адносяцца да нас Беларусі і як усе яны заўсёды згодна могуць падзяліцца беларускім коштам.

Але вось перад намі ляжыць адозва польскага г. зв. «Стронніцтва Хлопскага» з № 10, які апраўлены ў чырвоную царністую карону, з партрэта кандыдата ў паслы Антона Шапеля. Прачытаўшы гэны сьвісток жах бярэ чалавека: як могуць людзі дайсьці да такой нізасці і подласці ў сваёй брахні, каб аплеўшы свой дзесяты нумар у чырвоны царністы вянок пацносіць гэтак атруту нашаму селяніну, каб ён галасаваў за сьпісак № 10, у якім на кандыдатаў пастаўлены прахадзімцы з цэлага сьвету?

Каб ня быць галаслоўным, прыгледзьмося, хто-ж гэныя кандыдаты.

1. Гофмокл-Астроўскі, Варшаўскі адвакат, які страляе людзей за тое, што яны сьведчачы на судзе паказваюць не так, як адвакат Астроўскі хоча, а толькі паводле свайго сумленьня. Вяліка-панскія нэрвы пана адваката Астроўскага ня вытрымалі:— як-жа? я шляхціц і хачу каб сьведак паказваў так, а калі паказвае іначай — „pał w łeb!“ Гэта было, паночку Астроўскі, ў нас на Беларусі ўжо даўно-даўно, за часоў паншчыны. Сяньня гэтыя часы даўно ўжо мінулі. І гэты варшаўскі шляхціц мае бараніць нашага сяляніна? — Дзякую за такую абарону!

2. Антон Шапель, б. пасол. Дзе гэтага чалавека ня было? Былі калісь на нашых землях «святая памяць» «Рады людовыя»: быў там Шапель, было „Вызваленьне“ быў там Шапель; была Польская «Партыя Хлопска», чырвоная, толькі без «царністага вянка» — быў там Шапель. У пачатку 1928 г. Шапель разам з паслом Шакуном зладзіў заяву ў Беларуска-Пасольскі Клюб, каб прынялі іх у сябры Клубу. Клюб аднак, бяручы пад увагу шкодную працу Шапеля для нашага сялянства ў прошласці, адмовіўся прыняць яго. Пры выбарах у 1928 годзе Шапель працаваў з «адзінакаю», а цяпер апынуўся ў «Стронніцтве Хлопскім». Шосты раз зьмяніў ужо скуру. Хіба-ж не апошні?

3. Кандыдат п. Адамовіч, б. пасол. Пісаць аб гэтым панку няма ніякай патрэбы, бо яго дужа добра памятуюць усе сяляне з часоў, калі ён многа ўсяго ўсім абяцаў, але нічога не зрабіў.

Гутарка пасла Ф. Ярэміча з супрацоўнікамі газэты „Robotnik“.

Даслоўны перадрук з газэты „Robotnik“ № 179 з дня 26 VI. с. г.

Дзеля таго, што ў рожных часопісах, часта супярэчных сваім поглядам, паявіліся весткі аб зьмене адносінаў Ураду да Беларусаў, мы скарысталі з прысутнасці ў Варшаве пасла Ярэміча, старшыні Беларускага Клубу ў Сейме, каб засягнуць ад яго выведу.

Якая ёсьць мэта прыезду пасла ў Варшаву і ці гэты прыезд мае якую сувязь з весткамі, якія паявіліся ў прэсе аб канцэсіях Ураду для Беларусаў?

— Мы прыехалі з дэлегацыяй, складаючайся з сэн. сэн. Рагулі і Багдановіча, а таксама і маею асобы да п. Міністра Асьветы ў справе адчынення крэдыту, ухваленага ў бюджэце 1930 — 31, на беларускую асьвету. Але нажалі п. Міністар Асьветы дэлегацыі не прыняў і ў „свой“ спосаб сказаў праз сакрэтарку, што аб гэтых справах можа гаварыць не раней, як у верасьні.

Для мяне гэта ёсьць зразумела, якія зьмены зайшлі ў п. Міністра. Калі я быў у п. Міністра ў красавіку, справы гэты трактаваў рэчова, абяцываючы даць канкрэтны адказ у травені; але зноў у „свой“ спосаб не маглі мы дайсьці да п. Міністра. І ў канцы атрымалі мы кароткі адказ, што аб гэтых справах будзе гаварыць у верасьні, што паводле маею думкі ніколі.

Чаму п. Пасол так пэсымістычна глядзіць на гэтыя адназы п. Міністра?

— Папершае, з 200.000 зл., якія ёсьць у бюджэце прадбачаны на даканчэньне бурсы ў Наваградку, да сьняжняга дня мы не атрымалі аніводнага гроша. Будыніна, выведзена да першага паверху агульным і надлюдзкім высілкам беларускага грамадзянства, нішчыцца і здаецца ў верасьні, у канцы будаўлянага сэзону, работы распачынаць ня можна будзе.

Адносна вучыцельскіх курсаў, на якія бюджэт прадбачыў 150.000 зл., то да сьгонь-

Але гэта йшчэ ня ўсё. На чале партыі, «Стронніцтва Хлопскага» стаяць такія людзі, як старшыня, п. Ян Домбскі і віцэ-старшыня, п. Плюта. Ян Домбскі ў Рызе падзяліў Беларусь, не прызнаваў і не прызнае нікіх Беларусаў, а пан Плюта праводзіць законы аб новым асадніцтве на нашых беларускіх землях.

А ў сваёй адозве паны гэтыя пішучы, што ўсякія нацыянальныя непаразумы, гэта выдумка буржуаў. Ці вы, паночкі, думаеце, што наш селянін яшчэ такі цёмны, што палкне настаўлены вамі кручок з прыманкай «царніста-чырвоным вянкам» і аддасць за вас галасы, каб вы маглі заковываць яшчэ мацней у ланцугі няволі?! Вы думаеце, што калі ўдалося вам абаламуціць несьвядомыя масы ў Лідзкім вобласце і здабыць гэтак чатыры мандаты, дык гэта вам удалося і ў

няшняга дня яшчэ нічога ня зроблена. Праўдападобна ў верасьні і гутаркі ня можа быць аб аткрыцці курсаў дзеля таго, што ўжо распачнецца вучыцельскі год.

У справе вучыцельскай сэмінарыі, на якую бюджэт прадбачыў 100.000 зл., мы зладзілі заяву на канцэсію, але да сьняжняга дня не атрымалі мы ніякага адказу. З заявы п. Міністра вынікае, што ў найлепшым выпадку будзе з намі „гаварыць“ аб гэтых справах толькі аж у верасьні, калі ў гэтым часе сэмінарыя павінна ўжо быць урухомлена.

І ўрэшце справа падручнікаў школьных, на якія бюджэт прадбачыў 50.000 зл. таксама да сьняжняга дня ані на крок не пасунулася наперад. І здаецца ў верасьні аб выдавецтве падручнікаў было-б „крыху“ запозна гаварыць.

Вось гэта істотныя прычыны майго пэсымізму.

Пытаў мяне пан аб канцэсіях цяперашняга Ураду для Беларусаў. Урады „памаёвныя“ ці г. зв. лагер „лісудчыкаў“ пакуль не дайшоў да ўлады вельмі часта гаварыць, што толькі ён, а ніхто іншы можа развязаць пытаньне нацыянальных меншасцяў у Польшчы, а перадусім пытаньне беларускае. Сапраўднасьць, нажалі, аусім іншая, а іменна такога палітычнага тэрору, такога беспашчаднага душэньня ўсякай праявы нацыянальнай не дазвалі мы ніколі.

Даволі будзе сказаць, што калі ў парламанце польскім на шмат гадох знайшлася нарэшце значная большасьць у ваторай мінімальна нашых нацыянальна-культурных патрэбы знайшлі зразумевьне, то ў гэты мамэнт лагер „лісудчыкаў“, а таксама высунены з яго Урад за ўсялякую цану хоча глуміць праявы беларускага культурнага жыцьця, не гаворачы ўжо аб палітычным.

Вось гэта ёсьць кароткі нарыс нашага жыцьця і гэтых т. зв. „канцэсіў“, якія мы атрымалі ад „памаёвных“ урадаў.

Хіба-ж хопіць!

Кожны сьведамы беларус галасуе на № 18.

вобласце Сьвянцянскім? Не, паночкі! Тут гэтага ня будзе і тут вы дастанеце належную для сябе адправу.

Грамадзяне Беларусы!

Калі хочаце, каб былі мацнейшыя, ланцугі няволі, галасуйце за № 10.

Калі хочаце мець асаднікаў, галасуйце за № 10.

Калі хочаце згубіць назаўсёды сваё нацыянальнае «я», галасуйце за № 10.

Калі хочаце далейшае полднізаны і большых падаткаў, галасуйце за № 10.

А калі хочаце паказаць, што вы хочаце зямлі, галасуйце за № 18!

Калі хочаце свае школы, галасуйце за № 18!

Калі ня хочаце асаднікаў, галасуйце за № 18!

Муха.

Беларускі Пасольскі Клюб і яго праца ў Сойме і Сэнаце

(у 1928 — 1930 г.)

Працяг глядзі „Сял. Ніву“ № 4-й

Як ужо было сказана, асыгнаванне Соймам і Сэнатам па бюджэту 1930-31 г. на справы беларускай асветы цэлых паўмільёна злотых ёсць першы і дужа значны паспех беларускіх паслоў у польскім парламанце. Паспех гэты ёсць рэзультатам працы выключна Беларускага Пасольскага Клубу, бо клуб „Змаганьне“ нават і не галасаваў за гэтыя крэдыты, а Янка Станкевіч далучыў свой подпіс да ўнёску пасла Ф. Ярэміча толькі тады, калі гэты ўнёсак ужо ляжаў у канцэлярыі, а ўперад баяўся і падпісваць: ці дазваляць польскія паны, ці не?

Ня трэба ўсё-ж такі і перасуджываць значэння гэтага паспеху, бо безумоўна ўрад не захаце выкананьне гэтага бюджэту аддаць, ані ў рукі самага Пасольскага Клубу, ані ў рукі іншых тых беларускіх арганізацыяў, якія супрацоўнічаюць з гэтым клубам. Усе гэтыя арганізацыі ён уважае шкоднымі для польскага ўраду. Вярней за ўсё выкананьне гэтага бюджэту будзе адана ў рукі беларускай санацыі, якая цешыцца даверам ураду і ўважаецца за прыхільную да палякаў. Але як-ні-як, а ўсё-ж такі беларуская асвета скарыстае з гэтых грошаў. Напрыклад пачаты ў прошлым годзе будынак беларускай гімназіі ў Наваградку толькі і можа быць скончаным, дзякуючы гэтым асыгноўкам.

Трэба падкрэсліць, што гэтыя асыгноўкі праведзены ў Сойме Бел. Пас. Клубам, ня глядзячы на такі невялікі яго склад: усяго чатыры паслы (Ярэміч, Каруза, Стэповіч і Юхневіч) і два сэнатары (Вагдановіч і Рагуля). Толькі чатыры галасы ў сойме і два галасы ў сэнаце! Як-жа туды працаваць там, дзе гэтыя чатыры галасы мусяць переканаць і змусіць галасаваць за сваю справу большую палову галасоў Сойму! І ўсё-ж беларускі клуб працуе і, як відаць не без рэзультатаў.

А апрача бюджэту, не мала і іншых галоўных спраў: справа зямельная, школьная, самаўрадавая, адміністрацыйная і г. д., і трэба сказаць, што ніводная соймавая справа, калі толькі яна датычыла беларускага народу не абходзілася без самых, іншы раз вострых выступленьняў Бел. Пас. Клубу ў абароне інтэрэсаў беларускага народу. З гэтых чарговых спраў, асобенна цяжкой была барацьба проці прапанаваных урадам адразу чатырох законаў аб асадніцтве. Законы гэтыя правадзіліся ў камісіі, дзе старшынёй быў і іх праводзіў п. Плюта, з польскага страніцтва хлопскага (№ 10) і дзякуючы толькі гэтай барацьбе ўдалося затрымаць гэтыя законы аж да канца сесіі Сойму. Так яны і ня ўспелі прайсці дзякуй Богу!

Разумеецца, што будучы ў такой малай лічбе Бел. Пасольскі Клуб змушаны быў шукаць саюзнікаў. За ўвесь час сваёй працы ён неадхільна стараўся падтрымаць цесны кантакт з іншымі меншасцямі нацыянальнымі, інтэрэсы якіх супольныя з інтэрэсамі беларускага народу, каб падтрымліваць ўзаемна адзін другога ў палітычнай працы. Гэтае імкненне да кантакту выхадзіла далека за сьценны сойму і нават за межы Польшчы. Так калі за граніцай адбываліся з'езды прадстаўнікоў нацыянальных меншасцяў з усяго сьвету, Беларускі Пасольскі Клуб пасылаў, туды свайго прадстаўніка. Наагул дзякуючы Беларускаму Пасольскаму Клубу справа беларускага руху стала справай вядомай усяму сьвету і справу гэту разважаюць ужо на міжнародных з'ездах і канфэрэнцыях. З мэтай найбольшага і найменшага асьведамленьня іншых дзяржаў аб палажэньні беларускага народу ў Польшчы ў мінулым годзе Белар. Пасольскі Клуб у французскай мове абшырны падробны мэморыял (даклад), які і адправіў у Жэневу. У ім асьветлены ўсе старонкі беларускага жыцьця: і зямельная, і самаўрадавая, і царкоўная і асветная і г. д. Мэморыял гэты будзе мець вялікая значэньне ў справе азнаямленьня грамадзянства Зах.-эўрапейскіх дзяржаваў з справай беларускімі. Грама-

Выбарная хроніка.

Якія партыі йдуць на выбары ў Сьвянцянскім вокрузе?

Выбарная камісія Сьвянцянскага выбарнага вокругу ўжо зацьвердзіла і падала да агульнага ведама выбаршчыкаў, спіскі кандыдатаў у паслы Сьвянцянскага вокругу. Сьпіскаў кандыдатаў у паслы налічваецца аж восем.

Якія гэта сьпіскі і хто яны такія для нашага сярмяжнага беларускага народу?

№ 2 П.П.С. (Польская Партыя Соцыялістычная) Бароніць выключна інтэрэсы польскіх гарадзкіх работнікаў.

№ 3 „Вызваленьне“ — Гэта тая польская партыя, якая ў 1922 годзе правёўшы сваіх паслоў беларускімі галасамі ў беларускіх вокругах, замест рэформы рольнай насладала ў наш край асаднікаў.

№ 4 „Бунд“ (Партыя жыдоўскіх соцыялістаў).

№ 10 „Стронніцтва Хлопскае“ Гэта тая партыя, якая падмяніла „Вызваленьне“ і стараецца, каб нагнаць на нашыя землі яшчэ больш польскіх асаднікаў.

№ 18 „Блэк нац. лени. у Польшчы“ Гэта сьпісак усіх пакрыўджаных народаў у Польшчы ў тым ліку і нас беларусаў. Гэты сьпісак дамагаецца зямлі для вытупу для сялян, змагаецца з асадніцтвам, дамагаецца роднай школы і наагул народнай свабоды.

№ 20 „Сьпісак Расейцаў“ Сьпісак гэты падтрымліваюць багатыя маскалі і расейскія папы.

№ 24 „Польская Ендэцыя“ Гэта сьпісак польскіх ксяндзоў і польскіх абшарнікаў.

№ 46 „Безпартыйны Польска-Літ. Камітэт“ Гэта тое самае, што і адзінка з 1928 г.

Каго трэба выбіраць і на які нумар галасаваць?

З усіх васьмі сьпіскаў, апрача сьпіску № 18, для нашага гаротнага беларускага сялянства ні адзін не падходзіць. Дзеся гэтага сяляне беларусы павінны галасаваць толькі за свой беларускі сьпісак № 18. А каго беларусы, галасуючы за свой сьпісак № 18, будуць выбіраць, зробім маленечкі агляд ніжэй.

Першыя 4 кандыдаты на паслоў з сьпіску № 18 ад Сьвянцянскага выбарнага вокруга.

Сьпісак кандыдатаў у паслы ад № 18 з Сьвянцянскага выбарнага вокругу астаецца той самы, які быў у 1928 г. У сваім часе падаваліся у нашай газэце біяграфіі кандыдатаў, дзеся гэтага цяпер лічым неабходным толькі ў кароткіх славах прыпомніць прозьвішчы кандыдатаў і афіцыйны парадок хто па кім наступае.

Павал Каруза б. пасол Сойму, б. старшыня БХД. і былы Рэдактар „Беларускай Крыніцы“.

Альбін Стэповіч (Сьвянцянскі павет) віцэ-старшыня Беларускага Нацыянальнага Камітэту, віцэ-старшыня Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, і б. пасол Сойму.

З) Канстанты Юхневіч (з Браслаўскага павету) б. пасол Сойму.

4) Уладзімер Конан (Дзісенскага пав.) народны вучыцель.

Абавязкам кожнага Беларуса ў нядзелю 13 ліпеня галасаваць на вышэй паданых кандыдатаў.

дзікія дзеячы іншых дзяржаў лічацца з Беларускамі Пасольскімі Клубам, як з адзіным сапраўдным прадстаўніком Беларускага народу і зварачываюцца да яго і яго паслоў, як да рэпрэзэнтантаў беларускага народу.

У нядзелю 13 ліпеня усе беларусы Сьвянцянскага выб. вокругу галасуюць за № 18.

Беларускія справы.

Беларуская санацыя ўжо без маскі.

Як ведама, Беларускай санацыяй, мазгамі якой зьяўляецца ведамы Антон Лудкевіч з ад'ютантам-майстрам палітычных пераскокаў А., да гэтай пары маскавалася прад беларускім грамадзянствам, „свойскім“ для санацыі радыкалізмам. Хоць сапраўдны твар санацыі праз маску штучнага радыкалізму дасканальна быў выразны, але кіраўнікі санацыі мелі адвагу у сваім органе „Наперад“ гэтаму прырэчыць, іцьвердзячы, што яны — гэта спадкабернікі нябошчыцы „Грамады“ і йдуць беларускім незалежніцкім шляхам.

Але вось прышоў час і „незалежніцкая“ залежнасьць змусіла „нашу“ санацыю зьняць з сябе маску і паказацца на сьвет з тварам адкрытым.

Выходзіць орган беларускай санацыі „Наперад“ з датаю 21 чэрвеня с. г. пад № 20, дзе і чытаем лёльную прамову д-ра Астроўскага і вялізарны і верападанскі мэмор'ял. Апрача прамовы і мэмор'ялу, рэдакцыя „Наперад“, ў якой галоўным пісакам зьяўляецца Антон Лудкевіч, (хоць і захварэў), зьмяшчае пад загалоўкам „Слова праўды Высокаму Гасцю“ даўжэрную стацьцю з партрэтам Прэзыдэнта. У гэтай стацьці санацыя прагаварывае да пачуцьця польскага сумленьня, вышынні і шляхотнасьці „польскага духу“ шукаючы „волі і роўнасьці“.

Ад крытыкі шляху „нашай“ санацыі і формаў яе працы шукаючай „волі і роўнасьці“ з ведамых прычын устрымліваемся. Пабахым ці гэны шлях не завядзе іх туды, куды завёў ужо вельмі многа з беларусаў.

Люстрацыя гурткоў Бел. Інст. Гаспад. і Культуры.

Ад дня 24 чэрвеня да дня 2 ліпеня с. г. Др. Грынкевіч люстраваў гурткі Бел. Інст. Гаспадаркі і Культуры у паветах: Браслаўскім, Дзісенскім і Вялейскім.

Канфіската „Бел. Крыніцы“.

Па загаду адміністрацыйнай улады, дня 27 чэрвеня с. г. канфіскаваны № 21 „Бел. Крыніцы“ за стацьцю „Беларускае Полёнофільства“.

Наступны нумар (22) „Б. К.“ выйшаў з пустым месцам, канфіскаванай стацьці. У канфіскаванай стацьці „Бел. Крыніца“ крытыкавала дзейнасьць беларускіх санатараў, якія гуртуюцца каля газэты „Наперад“ і іх лякайскую ідэалёгію.

Навукова-папулярная лекцыя.

У нядзелю 29.VI с. г. Віленскі гурток Бел. Інст. Гаспадаркі і Культуры ладзіў навукова-папулярную лекцыю для моладзі. Лекцыю ў памешканьні Цэнтральнага Урад. Інстытуту (Вільня, Людвісарская вул. 1—19) прачытаў студэнт Язэп Малецкі. Лекцыі слухалі пераважна вучні фаховых школаў.

„Проч з ліхазельльем“.

Пад такім назовам у палавіне мінулага месяца выйшла газэціна — аднаднёўка. Гэта газэта выступіла з вельмі вострай крытыкай Віленскай праваслаўнай кансысторыі і праваслаўнага расейска-чорнасоценскага духавенства. Газэціна гэта не абмінула і архірэя Хвядоса з архімадрытам Піліпам.

БЕЛАРУСЫ

з паве́таў: Сьвянцянскага, Браслаўскага, Пастаўскага і Дзісенскага, пакажыце сваю нацыянальную і палітычную сьведасць у дзень 13 ліпеня с. г., ідучы як адзін чалавек, мужчыны і жанчыны да выбарных абводаў на галасаванне і галасуйце за свой беларускі сьпісак № 18

Чуткі аб беларускай вучыцельскай сэмінарыі.

Паводле вестак, якія ходзяць у Вільні, беларуская вучыцельская сэмінарыя ў Вільні ўсё-ж такі будзе адчынена. Некаторыя гавораць, што Мін. Асветы выклікала ў Варшаву дыр. Віл. Бел. Гімназіі Астроўскага ў справе беларускай сэмінарыі, а некаторыя кажуць, што дыр. Астроўскі ўжо назначаны дырэктарам будучай віленскай беларускай вучыцельскай сэмінарыі і ўжо шукае памешканьня для сэмінарыі. Расейская газета „Время“ у гэтай справе ўжо пасьпяшылася падаткнуць паслу Ярэмічу, што не Ярэміч аткрывае сэмінарыю, а Астроўскі.

Не ад рэчы будзе крыху выясьніць адносінны пасла Ярэміча да гэтай справы.

Як ведама, дзякуючы стараньням і заходам пасла Ярэміча, Сойм асыгнаваў паўмільёна зл. на беларускія справы ў тым ліку сто тысяч на беларускую вучыцельскую сэмінарыю. А як відаць з гутаркі пасла Ярэміча з супрацоўнікамі газеты „Robotnik“, якую перадрукоўваем у гэтым нумары з „Robotnika“, пасол Ярэміч не забыўся і дамагацца, каб гэтыя грошы былі на беларускую справу выданы. Канцэсіі на сэмінарыю пасол Ярэміч не дамагаўся, а дамагаўся, толькі, каб пастанова Сойму была выканана. Для Ярэміча ня важна хто будзе дырэктарам беларускай вучыцельскай сэмінарыі, а важна тое, каб гэтая сэмінарыя была і была сапраўды беларуская.

Памятнік Старшынні Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Пятру Крэчэўскаму.

У Чэхаславацкіх эмігранты беларусы паставілі памёршаму на эміграцыі ў Чэхаславацкіх старшынні Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Пятру Крэчэўскаму надгробны памятник. Дня 4 г. м., на Альшанскіх могілках у Празе адбылося ўрачыстае адкрыцьцё памятніка. Слава памяці Пятра Крэчэўскага, змагага за волю Беларускага Народу!

Суд над Украінцамі.

Праз 26 дзён адбываўся суд у Львове над 17 украінцамі, якіх абвінавачваюць у прыналежнасьці да нелегальнай Украінскай Вайсковай Арганізацыі (УВО).

У 26-м дню расправы, Львоўскі Акружны Суд закончыў разгляд абвінавачаньняў падсудных прысудам аднаго абвінавачанага Рамана Біду на кару сьмерці і 7 асоб ад 2 да 4 цяжкай турмы. Рэшту абвінавачаных суд звольніў ад віны і кары.

Абарона засуджанага Р. Біды падае касацыю.

З жыцьця Праваслаўнай Царквы ў Польшчы.

29 чэрвеня с. г. у Варшаве ўрачыста было адчынена Перадсаборнае Сабраньне „Сабраньне“ гэта складаецца з трыццаці асоб, — дваццаці міран і дзесяці духоўных. Мэта скліканьня гэтага сабраньня — падгатоўка праграмы, статуту і матэрыялаў да Сабору, які згодна з дэкрэтам п. Прэзыдэнта павінен быць скліканы ў недалёкай будучыні. Пакульшто Сабраньне гэта толькі яшчэ пачынае сваю працу. Але ўжо з першых крокаў відаць, што мала яму прыдзецца працаваць самастойна, бо ўсё ўжо падгатоўлена ў папярэдніх тайных паседжаньнях прадстаўнікоў ураду з іерархіяй.

Старшынёй камісіі лічыцца сам мітрапаліт. Віцэ-старшынямі выбраны: прот. Ул. Юзьвюк, праф. Агенько, а сэкратаром п. Кобрын.

З загра́ніцы.

Звальненьне ад акупацыі Надрэніі

Пасьля 12-ці гадовай акупацыі нямецкай правінцы Надрэніі, ўрэшце для Нямецчыны сталіся рукі разьвязаны. Ужо на нямецкай тэрыторыі няма ані воднага жаўнера акупанта. Акупацыя Надрэніі для Нямецчыны была не малым тормазам у разьвіцьці дзяржаўнай гаспадаркі. Але Нямецчына ўсё-ж-такі дала сабе раду і ненарушаючы дагавору ў Вэрсале за гэты час для яе цяжкіх часоў узрасла да адзаведнай сілы і прымузіла эўрапейскія дзяржавы з ёю лічыцца.

Акупацыя Надрэніі — гэта была калодка прывязаная да ног Нямецчыны. Дык і нічога дзіўнага, што грамадзянства акупаванай Надрэніі, пасьля асабадзеньня ад акупацыі наладзіла ўрачыстае спатканьне гэтай хвіліны муніфістацыяй. Па заканчэньні тэрміну акупацыі 1 г. м. а гадзіне 12 дня на ўсіх дзяржаўных будынках зьявіліся нямецкія нацыянальныя сьцягі, а ў ва ўсіх сьвятынях праз цэлую гадзіну званілі ў званы.

Гэта трыумф волі і перамога Вэрсальскага дагавору.

Японска-бальшавіцкае непаразуменьне.

Між японскай і бальшавіцкай уладай здарылася непаразуменьне на водах Камчаткі. Бальшавіцкі карабель абстрэліў без прасьцярогі японскі карабель. Аднаго японца з залогі забілі, а некалькі арыштавалі. Да Камчаткі Японія выслала ваенны карабель для усьмірэньня.

З жыцьця у Польшчы.

Кангрэс цэнтэра-лявіцы ў Кракаве.

Трудна было і падумаць, што склікана аж пасьцымі цэнтэральнымі партыямі кангрэс пройдзе спакойна. Тым больш, што газэты шырока распісвалі аб „мобілізацыі“ з абедзьвіх старон сіл, з боку арганізатараў кангрэсу і санацыі.

У Кракаў на 29 чэрвеня мелася прыехаць аж 6 тысяч „стшэльцаў“. Але ўсіх ахвотнікаў санацыі спаткала разачараваньне. Кангрэс адбыўся зусім спакойна.

Санацыя абмяжавалася выданьнем рожнародных адозваў і камунікатаў, у якіх падпісваючы правадыроў цэнтэра-лявіцы паведамляла аб адкліканьні кангрэсу, а кангрэс здаваліўся вострымі рэзалюцыямі і прамовамі. Рэзалюцыі кангрэсу не пабачылі сьвятла дзённаго, бо ўлады іх сканфіскавалі.

Апазыцыйныя газэты падаюць, што на кангрэс зьехалася больш 30 тысяч асоб, а санацыійныя газэты цьвердзяць, што ня было больш як 5 тысяч. Незацікаўленьня кангрэсам, налічваюць учасьнікаў кангрэсу каля 12 тысяч асоб. Праўда знаходзіцца хіба пасярэдзіне.

На кангрэсе прамоўцы заяўлялі, што мэта кангрэсу — паваліць дыктатуру Пільсудскага і ўзяць на свае плечы цяжар кіраваньня дзяржавай. Гэта цяпер адзіны кліч польскай апазыцыі. Толькі адна бяда, што санацыя ўступаць ад кіраўніцтва дзяржаўным рулём і нядумае, а ў апазыцыі нявідаць тае сілы, якая прымузіла-б у іх рукі перадаць уладу ў дзяржаве.

Пасьля кангрэсу судовы працэс.

Газэты падаюць, што ўрад задумаў арганізатараў і учасьнікаў кракаўскага кангрэсу перадаць у суд за дзяржаўную здраду.

Як бачым палітычная ігра апазыцыі з урадам у котку мышку што раз, то больш паглыбляецца і пашыраецца. Ужо гэты спор — хто лепшы, з соймавых клябаў і габіэтаў міністарскіх выплыў на вуліцу і пад развагу прысяжных судзьдзяў у Кракаве.

Словам, канец гэтай разгрыўкі музіць быць цікавы.

18

18

18

18

18

Нумары восемнасткі з газэты вырэж кожны паасобку, схавай на галасаваньне, лішнія раздай суседзям і знаёмым.

3 краю.

Кепска жывецца.
(Браслаў)

Тры гады таму, у нас пачалі сяляне гаварыць, што будуць чысьціць равы і што будуць асушваць вазёры. Грошы на гэтую ачыстку дае Урад. Тымчасам у гэтым годзе атрымалі сяляне паведамленьне, каб плацілі грошы і то аж па 20—25 зл. з гэктара, ды яшчэ напісана, калі ня маеш грошаў, то ідзі пазыч у Касе Камунальнай, а за асушку заплаці.

Дзіўная рэч, што ніхто ня думае аб тым, адкуль селянін можа ўзяць 20—25 зл. з гэктара, тады калі збожа так танна, ды дагэтага яшчэ у нас у Браслаўшчыне праз апошнія 2 гады быў не ўражай. Кепска, кепска ў нас жывецца і людцы ня маюць каму жаліцца. Можна, як выберам сваіх паслоў, то яны за нас заступяцца

Слабадзянін.

АД РЭДАКЦЫІ. Да гэтае справы вернемся другім разам і абгаворым шырэй. Рэдакцыя зьбірае ў гэтай справе матар'ялы. Просім сялян Браслаўскага павяту прыслаць весткі, сколькі каму трэба плаціць і сколькі мае гэктараў зямлі

Рэдакцыя.

Галасуем усе на восемнастку.

М. Ключчань, Сьвянцянскага пав. 27 чэрвеня, як што году, быў у Ключчаных фэст Сэрца Езуса. Прыехаў б. пасол Стэповіч і зрабіў на рынку вялікі мітынг. Людзі з вялікім зацікаўленьнем слухалі прамоўцу, бралі на разхват адозвы і нумары.

Пасьля мітынгу Стэповіча залез ва воз кандыдат у паслы ад № 10 Шапель і пачаў хваліць свю новую польскую партыю. Але нешта яму не вязло. „Гавары папольску, ты ж ужо перайшоў у польскую партыю“ — крычалі яму людзі. Шапель на жэрце не пазнаўся і давай каляваць папсаванай полшчынай. Тады нашы ўсьмех. Толькі тады Шапель спахваліўся і пачаў ляць ад „правакатараў“. Паліцыянты сталі ў абароне Шапеля і давай запісываць тых, хто перашкаджаў яму гаварыць.

Агулам кажучы, Шапелю ня шэнціла. Дахадзіла да таго, што бралі яго і за грудзі, калі йшоў праз рынак. І няма дзіва. Чалавек, які перамыяе што год партыі і здраджае сваіх, не павінен станавацца на выбары, асабліва разам з такімі буржуямі варшаўскімі, як Гофмоклъ-Астроўскі.

Нашы людцы пачалі ўжо гэта разумець, дык адварачываюцца ад дзiesiąткі і ўсе маюць галасаваць на сваіх даўнейшых кандыдатаў з восемнасткі—гэта знача на Карузу, Стэповіча і Юхнёвіча.

Сусед.

Куток жартаў.

Грамата беларускіх полёнофілаў „Пятай Брыгады“.

Мы, існуючыя з волі і ласкі высокага для нас Хана Ліс-Тік-Кір'а гэтым падаём да агульнага ведама, што высокі нам і ўсеўладны наш Хан Ліс-Тік-Кір за нашую пакорную і лякайскую грамату з дня 21 чэрвеня с. г. за № 20 пад назовам „Задам Наперад“ абдарыў нас сваёю ласкай вадаючы высокі нам тытул „Пятай Брыгады Беларускай Зрады“.

Дзеля ўзмацненьня вельмі слабога нашага полёнофільскага фронту і дзеля запаўненьня амаль пустых полёнофільскіх радоў нашай „Пятай Брыгады“, ласкавы да нас Хан Ліс-Тік-Кір прыказаў разьбіткам „Чацьвёртай Брыгады Полёнофілаў“, якую дасюль рэпрэзэнтаваў „быўшы чалавек“ „Дзядзька“ Тодар і ўсім героям сучаснага полёнофільства, як падстрэленаму ў штавіну „Бацьку“ Антону і „Златавусаму“ Радусю — злучыцца ў адно.

Гэная консолідацыя разьбіткаў „Чацьвёртай Брыгады Полёнофілаў“ з новазаслужанымі прад ласкавым цяпер да нас Ханам, на чале якіх стаяць „Бацька“ Антон з „Злата-

вусым“ Радусям, становіць „Пятую Брыгаду Беларускай Зрады“.

„Пятая Брыгада Беларускай Зрады“ дзеліцца на два рэсорты, з галоўным кіраўніцтвам агульным:

1. Галоўнае кіраўніцтва, 2. Унутранае ўпраўленьне — паходу „Задам Наперад“, 3. Бурэньне і нічога не будаваньне — доўля „капаньня“ ў камізэльку.

Галоўнае кіраўніцтва „Пятай Брыгады“ ласкавы Хан Ліс-Тік-Кір з поўным даверам сам асабіста, даручыў тытулаванаму прайдзісьвету „Бацьку“ Антону. Гэнае высокацёмнае становішча „Бацька“ Антон прыняў з рук самога Хана, стоячы на каленях на парозе ханскага палацу.

Унутранае ўпраўленьне нашай „Пятай Брыгады“, сьветлы Хан Ліс-Тік-Кір даверыў тытулаванаму майстру палітычных пераскокаў „Златавусаму“ Радусю. Гэнае адказнае становішча „Златавусы“ Радусь прыняў так-жа з рук самога Хана ў прадпакою ханскага габінэту, але стоячы і толькі сагнуўшы пакорную сьпіну, на знак, што будзе ісьці „Задам Наперад“.

Галіну дзейнасьці ў нашай „Пятай Брыгады“ — бурэньня і нічога не будаваньня, высокі і нікому недаступны Хан, даручыў тытулаванаму „дцюіку“ — „Дзядзьку“ Тодару. Безадказнае гэнае становішча „Дзядзька“ Тодар прыняў з рук самога Хана, але ў габінэце і стоячы на выпяжку з расшпіленай камізэлькай, на знак, што ў камізэльку мусіць вешта „капнуць“.

На сваім паседжаньні „Пятай Брыгады Беларускай Зрады“, якое адбылося дня 1-га г. м. с. г. з ласкавага дазволу, нікому недаступнага апрача нас, Высокага Хана Ліс-Тік-Кір'а, а мы галоўная тройка „Пятай Брыгады“ — я „Бацька“ Антон з „Златавусым“ Радусям і „Дзядзькам“ Тодарам, або „Златавусы“ Радусь і я „Бацька“ Антон з „Дзядзькам“ Тодарам, ці „Дзядзька“ Тодар і мы з Радусям, апрацавалі ўжо плян нашай „дзейнасьці“ на прышласць. Плян гэты пакуль што не падаём да агульнага ведама, бо ён перадаваў нам на зацьверджаньне праз ласкавага і ўсеўладнага над намі Хана Ліс-Тік-Кір'а.

Галоўны наш кліч — няволя і лякайская ўслужнасьць. Сьцяг наш — на чорным фоне касьцятруп „Пагоні“.

Падаючы да агульнага ведама аб вышэйсказаным заклімаем усіх пяць наш гімн, які вельмі дакладна ілюструе нашу ідэолёгію.

„Ідзіце проч, хто хоча волі;
Ідзіце проч, хто хоча жыць.
Ня хочам мы шчаслівай долі
І для „Пагоні“ ўжо служыць
Мы служачкі верны
Лякаі — „адзьверны“
Служыць будзем чужым —
Ахвоча ворагам сваім.

„Пагоню“ мы згрызём да косьці,
Штандар народны прадазём.
Калі ня лопнем мы ад злосьці,
То Беларусь мы „разьнясём“!
Нам за гэта „флёт“
Капне да „капоты“,
Жыць будзем мы тады
Як быццам ў добрыя гады.

Дык, хто захоча быць лякаем
Няхай ідзе за намі ўсьлед,
Прытулім мы і прыласкаем,
Ня будзе мець ніколі бед.
Бо лякай адданы
Ня ёсьць ашуканы
Няраз „ласкавы Хан“
Дазволіць вылізаць саган.

Дык прысягаем мы для Хана
На чорны наш пагань сьцяг —
Служыць яму будзем аддана,
Пакуль прагоне, як брадзяг.
Месца тады стане
У памыйнай яме,
Бо мы туды ідзём
І ўсіх нясьведамых вядзём.

У.